

20141253962

ДИРЕКЦИЈА ЗА РАДИЈАЦИОНА СИГУРНОСТ

Врз основа на член 26-д став 1 точка 8) од Законот за заштита од јонизирачко зрачење и радијациона сигурност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 48/02, 135/07,53/11, 164/13 и 43/14), директорот на Дирекцијата за радијациона сигурност, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА КРИТЕРИУМИ И МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ ПРИ ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТ СО ИЗВОРИ НА ЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ(*)

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат критериумите и мерките за заштита од јонизирачко зрачење при вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење.

Член 2

При вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење во контролирана и/или надгледувана зона може да бидат присутни само лицата чие присуство е неопходно за вршење на дејноста.

Во контролирана зона при вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење во дијагностика и терапија при медицинска примена може да бидат присутни само лица чие присуство е неопходно за вршење на дејноста и/или спроведување на постапката.

Употребата на радиоактивни извори кои не се користат во медицината треба да биде организирана на начин така што ни едно лице да не биде присутно во контролираната зона.

Член 3

При вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење која вклучува медицинска изложеност пред спроведување на било која дијагностичка или терапевтска постапка работно изложеното лице треба:

- да ги следи работните процедури, кои што се составен дел од Програмата за радијациона заштита одобрена од Дирекцијата за радијациона сигурност,
- да го утврди идентитетот на пациентот (име и презиме, пол, датум на раѓање, адреса).

Член 4

При вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење при флуороскопски постапки треба:

- да се оптимизира полето на зрачење за да се намали изложеноста на пациентот,
- да се изврши визуелна проверка на поставеноста на рецепторот на слика, рентген цевката и пациентот пред и за време на постапката,
- да се минимизира дозата со намалување на времето за флуороскопија, кое што зависи од пациентот, типот на испитувањето (постапката) и комплексноста на клиничката студија,

* Со овој правилник се врши усогласување со Директивата на Советот на Европската Унија 59/13 ЕВРОАТОМ од 5-ти декември 2013 година за основните сигурносни стандарди за заштита од штетното влијание на јонизирачкото зрачење и повлекување на Директивите 89/618/ЕВРОАТОМ, 90/641/ЕВРОАТОМ, 96/29/ЕВРОАТОМ, 97/43/ЕВРОАТОМ И 2003/122/ЕВРОАТОМ (CELEX 32013L0059)

- да се користи уредот за подесување аларм за потсетување на времетраењето на флуороскопската постапка,
- работно изложените лица присутни за време на постапката да носат заштита за тироидеа, оловни ракавици, очила за намалување на изложеноста и/или да се користат заштитни паравани, каде е соодветно.

Член 5

Во просторија каде што се спроведува терапевтска постапка со затворени радиоактивни извори, уреди кои содржат затворени радиоактивни извори, како и акцелеретари и рентгенски уреди за радиотерапија за време на терапевтската постапка треба да биде присутен само пациентот.

Член 6

При вршење на дејност со затворени радиоактивни извори истите се доведуваат во работна положба преку уредот за работа на далечина при што снопот на јонизирачко зрачење треба да биде моделиран според потребите на третманот.

Член 7

Секоја терапевтска постапка со затворени радиоактивни извори, уреди кои содржат затворени радиоактивни извори, како и акцелератори треба да е препишана/потврдена од страна на специјалист по радиотерапија и специјалист по медицинска нуклерна физика.

Член 8

При производство на отворени радиоактивни извори и припрема на радиофармацевтици треба да бидат присутни само лицата неопходни за спроведување на постапката, но не помалку од две.

Член 9

Во контролирана и надгледувана зона каде се користат односно се ракува со отворени радиоактивни извори не треба да се внесува храна, пијалоци, козметички препарати, не треба да се пуши и не треба да се користат лекови и/или средства за третман на кожа кои при употреба имаат непосреден контакт со кожата и слузницата.

Член 10

Работно изложените лица со отворени повреди на кожата пред влегување во контролирана и/или надгледувана зона во која се користат односно се ракува со отворени радиоактивни извори треба отворените повреди да ги заштитат со водоотпорна покривка.

Ако при работата со отворени радиоактивни извори работно изложеното лице ја повреди кожата, повреденото место треба веднаш да се исчисти, да се провери можна контаминација и да се изврши деконтаминација, доколку е потребно.

Член 11

При вршење на дејност со отворени радиоактивни извори на работните површини треба да бидат поставени соодветни заштитни паравани за заштита од јонизирачко зрачење, при што плочата на работната површина треба да обезбедува соодветна заштита на работно изложеното лице на деловите од телото под појасот.

Член 12

Во просторијата каде што се наоѓа пациент третиран со отворени радиоактивни извори треба да има заштитни паравани за заштита на работно изложените лица и на останатите присутни лица.

Член 13

Непосредно по третирањето на пациентот со отворен радиоактивен извор, на пациентот му се дава неопходна нега, со што е можно пократко задржување во негова близина и што е можно на поголемо растојание.

Пристап до пациентите од став 1 на овој член имаат само работно изложените лица кои ја спроведуваат негата и лекувањето.

Член 14

Пред аплицирање на радиофармацевтици во терапевтски цели, од страна на специјалистот по медицинска нуклеарна физика се пресметува апсорбираната доза за поединечни органи, како и еквивалентната и ефективната доза.

Член 15

При вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење на места или простории кои не се наменети за употреба на истите или на отворени простори треба да се одреди границата на контролирана и/или надгледувана зона.

Границата на надгледуваната зона до која е дозволен пристап на работно изложените лица се одредува со мерење на брзината на доза на зрачење и пресметка на ефективната доза на работно изложените лица за очекуваното време на изложување земајќи ги предвид моменталните услови за работа.

При вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење од став 1 на овој член на границата на надгледуваната зона треба да бидат поставени знаци за опасност од зрачење (светлосни и звучни), ленти за обележување на истата, како и препреки за спречување на неовластен пристап на лица при што истата треба да биде надгледувана од работно изложеното лице вклучено во дејноста со изворите, за времетраењето на експозицијата.

Член 16

При вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење во индустриска радиографија пред почетокот со работа треба да се провери исправноста на опремата за дозиметриски мерења, согласно упатството на производителот и сертификатот за калибрација на истиот.

Пред почеток на работа, со инструментот за мерење на зрачењето треба да се провери дефектоскопот, да се измери брзината на доза на површина и на растојание од еден метар од површината на дефектоскопот и измерените податоци да се внесат во евиденциски лист, како и исправноста на бравата на дефектоскопот функционалноста на системот за управување на радиоактивниот извор.

Пред почеток со работа контролираната зона треба да се обележи со соодветни ленти за обележување на истата, препреки и знаци за радиоактивност и за забранет пристап, при што брзината на дозата на зрачење надвор од контролираната зона да не преминува $60 \mu\text{Sv/h}$, и пристапот до истата да биде под постојана контрола.

Надвор од контролираната зона каде што брзината на дозата на зрачење е поголема од $7,5 \mu\text{Sv/h}$, треба да се обележи како надгледувана зона.

Во надгледуваната зона може да престојуваат само работно изложените лица, со исклучок на преминување на други лица без задржување.

Позиционирањето на работно изложените лица во надгледуваната зона треба да биде на локација со најниска можна брзина на доза, но не поголема од 20 $\mu\text{Sv/h}$.

При користење на пауза во текот на работата, изворот треба да се врати во радиографскиот уред (дефектоскопот) и да се заклучи дефектоскопот.

Член 17

При вршење на дејност со извори на јонизирачко зрачење која вклучува транспорт на радиоактивни извори, пред почеток на транспортот треба да се определи транспортниот индекс и возилото соодветно да се обележи согласно прописите за транспорт на радиоактивни извори.

Член 18

При ракување со радиоактивен отпад се применуваат одредбите од Правилникот за начинот на ракување, односно собирање, чување, кондиционирање, транспортирање и одлагање на радиоактивен отпад („Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/10).

Член 19

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 01-357/1
14 август 2014 година
Скопје

Директор,
д-р **Нузи Шахин**, с.р.